ATTRAKTIVITETSPLAN
FÖR MARKS KOMMUN

Arbetsgrupp
Koncernledningen i Marks kommun
Karin Fagerberg, FOJAB arkitekter
Elvira Grandin, FOJAB arkitekter

Referensgrupp
Chefsgruppen för Marks kommuns
samtliga förvaltningar och bolag

Övriga medverkande
Boende i Marks kommun
Kommunanställda
Representanter från näringslivet

Text & grafik
FOJAB arkitekter 2015

Omslagsfoto
Christer Hansson

ATTRAKTIVITETSPLAN
FÖR MARKS KOMMUN

EN ATTRAKTIV KOMMUN

Attraktivitetsplan som verktyg
Attraktivitetsplanering är en arbetsmetod inom kommunal planering, utveckling och marknadsföring som resulterar i ett handlingsdokument i form av en attraktivitetsplan.

Attraktivitetsplanen visar hur Marks kommun kan bli mer attraktiv för sina invånare och företag men även hur nya Markbor, besökare och företag kan lockas hit. Planen pekar ut kommunens avgörande kvaliteter och vad som skiljer den från andra kommuner samt vilka nya värden som kan skapas med utgångspunkt från nuvarande situation. Attraktivitetsplanen grundar sig på kommunens inneboende styrkor och utnyttjar de kända och positiva delarna av kommunens varumärke. I planen renodlas dessa värden och omsätts till utvecklingsområden med konkreta mål. Attraktivitetsplanen ska fungera som stöd vid förvaltningarnas arbete och innehålla genuina värden som kommunen kan stärka i sitt dagliga arbete.

Attraktivitetsplanen utgår från Västra Götalands regionala utvecklingsplan. Genom regional samverkan och regionalt stöd får Marks kommun större möjligheter till positiv utveckling och en bättre möjlighet att uppfylla Attraktivitetsplanens mål och strategier.

I samband med planen har en analys och kartläggning gjorts för att fastställa kommunens styrkor, kvaliteter och potential. Kommunanställda har deltagit i arbetet genom en workshop medan Markinvånarnas och företagarnas perspektiv har representerats av kommunens vardagslivskartläggning från 2011. Processen har resulterat i en gemensam bild av kommunen, ett slags varumärke som alla ska kunna känna igen sig i, vara stolta över och kunna berätta om.

Vad är Marks varumärke?
Marks varumärke är de känslor, tankar och bilder som vi själva och andra förknippar med Marks kommun. Det kan vara positivt eller negativt laddade bilder alternativt inga alls. Varumärket skapar förväntningar som behöver infrias men är också ett verktyg för kommunal utveckling och marknadsföring. Ett starkt varumärke är välkänt och positivt laddat och ökar kommunens konkurrens- och attraktionskraft.

Bilden av Mark är i dagsläget blandad och mångfacetterad. Återkommande positiva bilder är den fantastiska naturen med vatten, höga berg och djupa dalar, kulturhistorien, den livskraftiga och internationella företagskulturen och den stora spännvidden av människor som lever och verkar här. En negativ aspekt är att kommunen är relativt okänd.

Vision
Attraktivitetsplanen utgår också från den vision som tagits fram av kommunens politiker, företagare, byalag och andra intressenter under 2009 och som reviderades 2014. Visionen för Mark är att vara känd som en attraktiv kommun som är bra att bo och verka i och där livskvalitet sätts i fokus. En plats där det är läge för det goda livet.

Attraktivitetsplanen baseras på invånarnas, förenings- och näringslivets synpunkter, kommunala mål och tidigare arbete.

Marks kommun i ord - sammanställning från Workshop med kommunanställda i juni 2014.

Mark är skapande, mark-värdigt och gränslöst
Den samlade bilden av Marks kommun är en plats för skapande, det märkvärdiga och det gränslösa. Det är en kommun full av kreativitet och driftighet, mäktig natur och särpräglad kultur samt en rik mosaik av människor och varierade livsmiljöer. Sammanställningen ovan innehåller ord och beskrivningar som kommunanställda förknippar med Marks kommun. Beskrivningarna har legat till grund för en uppdelning i tre olika kategorier som representerar var sitt utvecklingsområde. Utvecklingsområdena utgör olika arbetsfält med specifika förutsättningar och separata utvecklingsmål. Utvecklingsområdena är förbundna med varandra och innehåller överlappande arbetsfält.

Mark utan gränser - utvecklingsområde som avser regionalt samarbete, människorna och deras livsmiljö
Made in Mark - utvecklingsområde inom företagande och kompetens
Mark-värdigt - utvecklingsområde för natur- och kulturvärden

UTMANINGAR

Nulägesanalys
I dagsläget finns det många politiska mål och många åtgärdsområden varför en profilering och prioritering som stärker kommunens profil behövs.

Positionering
Mark har av tradition en stark koppling till Borås samtidigt som närheten till Göteborg erbjuder en större marknadspotential. Kommunen ligger mitt i en storstadsregion utan att vara en given målpunkt vilket utgör ett problem och en potential på samma gång. Mark är lite okänt för utomstående samtidigt som det finns väldigt många kända företag härifrån. Kopplingen till kända företag är därmed inte så stark som den skulle kunna vara.

Ett fördelaktigt prisläge på bostadsmarknaden i Mark kan locka inflyttare. För kommunen är det viktigt med ett brett utbud av bostäder i olika prisklasser och med varierade upplåtelseformer, för att attrahera olika målgrupper.

Utbildningsnivån i Mark är lägre än genomsnittet samtidigt som nivån i länet överensstämmer med riket. Kommunen skulle kunna locka till sig fler högutbildade än idag. Inpendlare skulle kunna välja Mark i större utsträckning. I Mark finns ett underskott av invånare i ålderskategorin 20-44 år. Mark attraherar många äldre. Ungdomar som gått ut gymnasiet väljer att flytta till storstäder och högskoleorter med ett utbud som saknas i Mark. Familjebildare skulle kunna välja Mark i större utsträckning.

Marks kommun placerar sig som en lugn och relativt traditionell kommun i positioneringsdiagrammet. Beroende på vilka målgrupper som ska attraheras kan positionen behöva förskjutas mot det moderna och intensiva.

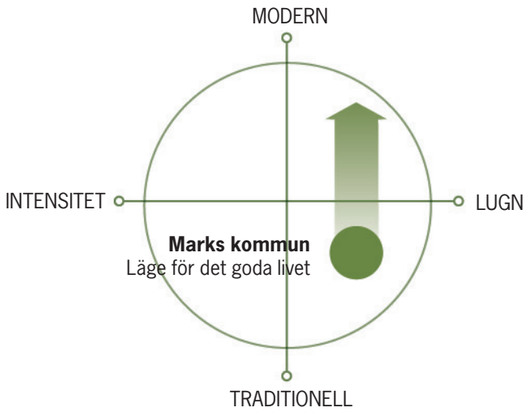

Positioneringsdiagram som visar hur kommunen placerar sig i förhållande till andra kommuner med liknande förutsättningar.

Mark i regionen
I Västra Götalands regionala utvecklingsplan och vision år 2020 sammanfattas regionens kommunövergripande mål och strategier.

Visionens övergripande målsättning är ett bra liv för regionens invånare med målsättningar inom områden som gemensam region, jämställdhet, integration och internationalisering. Huvudfokus ligger på unga och kommande generationer. Framtidens region ska ge fler möjlighet att utnyttja Västra Götalands samlade utbud av utbildning, arbete, kultur, fritid mm, stärka nätverk och skapa kontaktytor, företag ska kunna specialisera sig och ingå i naturliga företagskluster. Göteborgs roll som motor för tillväxt, utveckling och attraktivitet ska tas tillvara, samtidigt som utvecklingsförutsättningarna i hela Västra Götaland stärks.

Utvecklingsplanens mål baseras på aktuella samhällstrender och faktorer och utvecklingsplanen listar flera generella mål som i särskilt hög grad ansluter till Marks utveckling.

PRIORITERADE REGIONALA MÅL

- Gott klimat för kreativitet och företagande
- Internationell konkurrenskraft
- Livslångt lärande
- Tillgång till kommunikationer
- Större utbyte och påverkan på regionens omvärld

Målgrupper
En effektiv profilering utgår från en målgruppsprioritering. Marks kommun har förutsättningar att attrahera fler i ålderskategorin 25-65 år, det vill säga människor inom livsfasen *Ansvarstiden*.

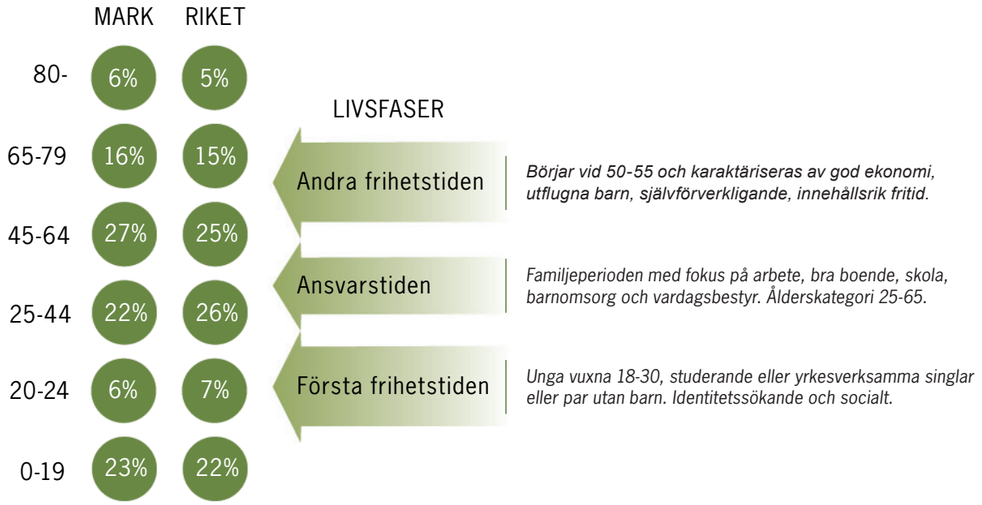

Folkmängd i Marks kommun fördelad på olika åldrar och jämförd med statistiken för hela Sverige 2014. Kommunen har fler som är äldre än 45 år jämfört med riksgenomsnittet men färre i ålderspannet 20 till 44 år. Genom att koppla statistiken till de livsfaser där människor väljer nytt boende och är som rörligast på bostadsmarknaden kan man se att det finns ett underskott av unga vuxna och familjebildare i kommunen jämfört med genomsnittet.

Exempel på specifika kvaliteter som attraherar olika målgrupper i olika livsfaser.

Utvecklingsområde 1 – Människor och livsmiljö

MARK UTAN GRÄNSER

Marks historiska gränsbygd ska ha ett gränslöst innehåll. Mark ska vara attraktivt för olika människor och vara en plats där det är möjligt. Här ska personer i alla åldrar vilja leva och bo. I Mark ska det vara tryggt att leva, enkelt att förflytta sig och utvecklande att vara. Mark ska vara mycket.

Mångfald av människor
I Mark är livsstilarna många. Här finns plats för alla. Markbornas identiteter är också präglade av närheten till angränsande kommuner och landskap.

Mitt i en storstadsregion
Kommunen har en stark koppling till Borås, Göteborg, Varberg, Halland och Småland och verkar aktivt i regionala samarbeten. Kommunen har nära till en stor arbetsmarknad genom sin närhet till Göteborg, Borås, Varberg och Kungsbacka. Regionens stora utbud samt möjligheten till distansarbete medför att det går att bo och arbeta i Marks kommun under ett helt arbetsliv.

Närheten till Landvetter Airport bidrar till kommunens utveckling, framför allt i kommunens nordvästra del.

God service
I Mark finns bra offentlig basservice med hög kvalitet på vård, omsorg, förskola och skola. Här finns även ett välutvecklat nät av småskalig privat service, som lokala affärer och liknande.

Boendekvaliteter
Bostadstomter och boende är prisvärt. Det går att hitta sitt drömhus här. Här erbjuds goda uppväxtvillkor och en innehållsrik och trygg ålderdom. Mark innehåller allt utom renodlat storstadsliv. Nära till det mesta - 45 minuter till havet, 30 minuter till flygplats, 30 minuter till Borås och 1 timme till Göteborg.

Attraktionskraft och potential
Exempel på värden som skulle kunna lyftas fram är att här finns jobb - inom och nära kommunen. En plats för alla med stora möjligheter att förverkliga sin dröm. Nära till natur, sjö och bad. Bra för barn/familj.

STRATEGIER

- Satsa extra på att attrahera nya kommuninvånare inom målgruppen ”Ansvarsfasen”.
- Erbjuda ett bredare utbud av bostäder i olika prisklasser och med varierande upplåtelseform.
- Öka planberedskapen för bostadsbyggnation.
- Satsa på hög kvalitet inom skola och barnomsorg för att behålla och locka till inflyttning av målgruppen ”Ansvarsfasen”.
- Förbättra kommunikationer för att möjliggöra arbetspendling och för att kunna ta del av regionens utbud såsom storstadsliv och havsmiljö.
- Utveckla Mark till att bli en studentkommun

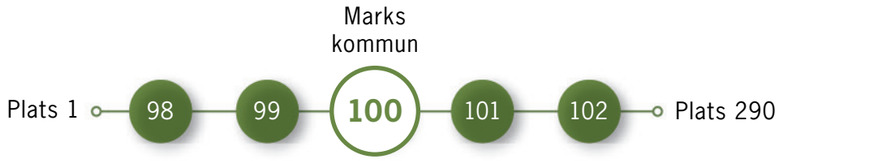

Tidningen Fokus rankar varje år kommunerna utifrån Bästa att bo. För 2015 är Marks kommuns position plats 100 av 290.

OMRÅDET KAN VARA SÄRSKILT INTRESSANT FÖR

Nya invånare, barnfamiljer, hemvändare, företag inom byggsektorn, intresseföreningar, näringslivsorganisationer. Området är intressant för kommunens samtliga förvaltningar och bolag.

CC BY PEASAP

Utvecklingsområde 2 – Företagande och kompetens

MADE IN MARK

Det ska vara enkelt att driva företag i Marks kommun. Alla nya och befintliga verksamheter ska se Mark som den självklara platsen att utvecklas på. Företag ska vilja flytta hit tack vare de goda förutsättningarna och det positiva näringsklimatet. Det ska vara lätt att rekrytera kompetent personal och arbetsmarknaden ska vara attraktiv.

Näringar
Näringslivet i kommunen kännetecknas av mångfald gällande såväl företagens storlek som inriktning. Här finns allt från stora företag/koncerner till ett stort antal en – och fåmansföretag. Kommunen präglas av en väl utvecklad entreprenörsanda. Många av de textila företagen härstammar från knalletraditionen och arbetar idag på en global marknad med högteknologiska textiler och design.

I kommunen finns också många lantbruk/skogsföretag som innefattar allt från djurproduktion och odling.

I förhållande till antalet invånare (ca 34 000 personer år 2015) är dock företagen få i kommunen. Det innebär ett begränsat utbud av arbetstillfällen för dem som vill arbeta på hemorten.

Besöksnäring
Mark är nära – kommunens läge med närheten till storstadsmiljö, hav och shopping ger möjlighet att ytterligare utvecklas som turistdestination, ett resmål värt att besöka året om.

Evenemang är en viktig komponent i stärkandet av attraktionskraften. Evenemang är ett skyltfönster för att marknadsföra hela kommunens utbud.

Utbildning
Trots att många är verksamma inom utbildningssektorn är andelen högutbildade i Marks kommun låg.

Samarbete mellan skolor och företag, inrättande av en högskolefilial eller utbyte med regionala högskolor är åtgärder inom utbildning som kan öka utbildningsnivån.

Arbetsmarknad
Kommunen har en stabil arbetsmarknad med fler sysselsatta än riksgenomsnittet. Utpendlingen är större än inpendlingen men färre än riksgenomsnittet behöver pendla till andra kommuner för att jobba. Mark har nära till en stor arbetsmarknadsregion och flygplats i kombination med järnvägen ger mycket god nationell och internationell räckvidd.

Attraktionskraft och potential
Exempel på värden som skulle kunna utvecklas mer är textil- och designsektorn, besöksnäring kopplad till ett starkt platsvarumärke med ett rikt besöksutbud och produktutveckling, trygg arbetsmarknad.

STRATEGIER

- Verka för ett differentierat näringsliv och en stabil arbetsmarknad
- Främja samarbete och utbyte mellan företag, näringslivsorganisationer, kommun och lärosäten
- Driva näringslivsarbete med god lokal och regional förankring.
- Erbjuda en väl fungerade, snabb, effektiv och tillgänglig myndighetsutövning.
- Verka för ett starkt platsvarumärke som sätter Mark på kartan, där vi har ett rikt besöksutbud, med evenemang året om.

OMRÅDET KAN VARA SÄRSKILT INTRESSANT FÖR

Företag i Marks kommun som vill expandera, företag och offentlig sektor som vill ha fler samarbetspartners, företag som vill sälja mer, fackföreningar, näringslivsorganisationer. Människor som söker nytt jobb.

Förvaltningar - kommunledningskontor, barn och utbildning, kultur och fritid, teknik och service, bygg och miljö.

CC BY NASA

"Smarta" textilier, som klarar extrema situationer och miljöer, är en global exportprodukt för företag i Mark.
Det är också en del av ett högteknologiskt forskningssamarbete mellan lokala företag och Textilhögskolan i Borås.

OMRÅDET KAN VARA SÄRSKILT INTRESSANT FÖR

Företag inom besöksnäringen, natur-, idrotts-, kultur- och intresseföreningar, näringslivsorganisationer, alla som bor i Mark. Förvaltningar - kommunledningskontor, kultur och fritid, teknik och service och bygg och miljö.

Ramhultafallen vid Lygnern är en av kommunens mark-värdiga naturupplevelser.

CC BY SA A M SCHMIDT

MARK-VÄRDIGT

Den vackra naturen och den intressanta kulturen ska vara lätt att upptäcka. Rekreation, kulturliv och evenemang ska vara närvarande för de som bor här, de som skulle kunna bo här och besökare.

Natur och kultur
I Mark är naturen rik med berg, dalar, raviner och fantastiska vattenmiljöer. Här finns stora värden som skulle kunna tas tillvara och användas mer av de boende i Mark. Markborna själva lyfter fram orternas badplatser som viktiga mötesplatser. Kommunens varierade vattenmiljöer erbjuder goda möjligheter till olika typer av vattensporter. Här finns goda möjligheter att paddla och segla. När vintern kommer och isarna har lagt sig är det många som ägnar sig åt att åka långfärdsskridskor.

Men här är inte bara vatten utan skogarna och det öppna landskapet erbjuder goda vandrings-möjligheter med spännande utblickar och unika kultur- och naturvärden.

Bygden har en intressant kultur och historia. Här finns många kända konstnärer och många musiker har sina rötter i Mark. Det finns goda möjligheter att arrangera kulturevenemang och andra event.

Idrottslivet är starkt och livskraftigt. Här finns lag inom flera idrotter som klättrat högt upp i de olika serierna, alla lagen är måna om tillväxten och har en mycket aktiv ungdomsverksamhet.

Inom många områden, inte minst idrott och kultur, finns ett rikt föreningsliv vilket borgar för lokal förankring och utgör en värdefull resurs vid olika former av samverkan.

Fritidshus
Fritidshusmarknad skulle kunna stärkas. Två tredjedelar av alla fritidshusköpare är under 50 år och var femte fritidshusköpare väljer att bosätta sig i sitt fritidshus.

Attraktionskraft och potential
Exempel på värden som skulle kunna lyftas fram är att den hisnande naturen och vattnets väg genom landskapet och de goda rekreativa förutsättningarna inom segmentet aktiv natur, t ex klättring, vattensport osv. Marks rekreations-värden och kulturhistoria har stor potential att berika markbornas vardag och fritid och skulle kunna vidareutvecklas med det som mål.

STRATEGIER

- Främja samarbete och nätverk inom natur och kultur.
- Utveckla och tillgängliggöra kulturarenor, mötesplatser och idrottsanläggningar.
- Möjliggöra en större byggnation av fritids/permanentboende.

Mark

MARKS KOMMUN
Postadress: Marks kommun, 511 80 Kinna
Besöksadress: Boråsvägen 40, 511 54 Kinna
Telefon: 0320 21 70 00 E-post: markskommun@mark.se